

[Waldorff]

»Hvornår vil regeringen fremlægge forslag om beskatning af de enorme renteindtægter, som livs- og pensionsforsikringsselskaberne samt pensionskasserne har på grund af placeringen af deres midler i især obligationer?«

Begrundelse

Da økonomiministeren den 15. marts i år under uformelle former præsenterede livs- og pensionsforsikringsselskaberne og pensionskasserne for regeringens ønske om, at en del af selskabernes overskud blev stillet til rådighed for erhvervslivet i form af særlig, risikovillig kapital på favorable vilkår, blev det samtidig gjort klart, at alternativet var en beskatning af selskaberne og kasserne.

Denne »trussel« er gentaget i økonomiministerens notat til pensionskasserådets og forsikringsselskabernes forening den 25. september i år i den form, at regeringen lover ikke at gennemføre en beskatning af selskaberne, hvis de siger ja til regeringens forslag:

»Regeringen giver tilsagn om i forsøgsperioden ikke at tage initiativ til ændring af beskatningsreglerne m.v. for livsforsikrings- og pensionsordninger, jfr. hensigtserklæringerne af 10. og 15. april 1980.«

Efter livs- og forsikringsselskabernes nej til regeringen er der ikke længere nogen som helst undskyldning for, at regeringen tøver med en beskatning, sådan som bl.a. VS har krævet det igennem lang tid.

Besvarelse (6/11 80):

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg har ved breve af 30. oktober og 4. november 1980 modtaget meddelelse fra henholdsvis Livs- og Pensionsforsikringsselskabernes Forening og Pensionskasserådet om, at man ikke har kunnet tiltræde regeringens tilbud af 25. september 1980 om en rammeaftale vedrørende overførsel af risikovillig kapital til erhvervslivet.

Regeringen vil i den kommende tid overveje sagen i lyset af svarene og de forberedende udredningsarbejder og vil derefter tage stilling til, i hvilket omfang og på hvilke måder der evt. kan være grundlag for at ændre forholdene.

Det er derfor ikke muligt for øjeblikket at besvare spørgsmålet.

Spm. nr. 144

Til økonomiministeren (31/10 80) af:

Rahbæk Møller (SF):

»Hvilke planer har regeringen for at mindske fordelene ved passive kapitalanbringelser på baggrund af livs- og pensionsforsikringsselskabernes nej til at udlåne milliardbeløb lavtforrentet til erhvervslivet?«

Begrundelse

Økonomiministeren svarede Jes Lunde i folketingets spørgetid den 29. oktober 1980, at regeringen ikke havde planer om mindskelse af fordelene ved passive kapitalanbringelser, før der var kommet et svar fra livs- og pensionsforsikringsselskaberne på regeringens forslag om lavtforrentede lån herfra til erhvervslivet.

Nu foreligger svaret. Jeg ønsker derfor at spørge økonomiministeren, om regeringen så nu vil mindske fordelene ved passive kapitalanbringelser, jfr. finansredegørelsens anbefaling af øget beskatning eller reduktion af skattefordele ved anvendelse af kapital til ikke-erhvervsmæssige formål.

Besvarelse (6/11 80):

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg har ved breve af 30. oktober og 4. november 1980 modtaget meddelelse fra henholdsvis Livs- og Pensionsforsikringsselskabernes Forening og Pensionskasserådet om, at man ikke har kunnet tiltræde regeringens tilbud af 25. september 1980 om en rammeaftale vedrørende overførsel af risikovillig kapital til erhvervslivet.

Regeringen vil i den kommende tid overveje sagen i lyset af svarene og de forberedende udredningsarbejder og vil derefter tage stilling til, i hvilket omfang og på hvilke måder der evt. kan være grundlag for at ændre forholdene.

Det er derfor ikke muligt for øjeblikket at besvare spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af metanolproduktion ud fra naturgas.

[Af Kalnæs (SF) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 9. Fremsat 14/10 80).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Energiministeren (Poul Nielson):

Jeg kan straks erklære mig enig i mange af de intentioner og tanker, der ligger bag SFs forslag, men må samtidig sige, at forslaget går vel hastigt til værks ved at opfordre regeringen til, som man skriver, at søge iværksat en produktion af metanol ud fra naturgas. Vi har i energiministeriet fulgt udviklingen inden for omdannelse af fast og gasformigt brændsel til flydende brændstoffer dels gennem det internationale forskningssamarbejde, dels i vore egne forskningsprogrammer. Muligheden for på længere sigt at omdanne en eventuel overskudsproduktion af naturgas til flydende brændstof er vi derfor helt opmærksomme på.

Det er klart, at transportsektorens fremtidige forsyningssikkerhed med energi kræver særlig opmærksomhed. Inden for opvarmingssektoren vil varmeplanens gennemførelse medføre en stærk reduktion af oliens betydning inden århundredskiftet. Inden for elsektoren har vi allerede nået den måsætning, vi satte os for 1985, nemlig 80 pct. kul-forsyning, og inden for industrisektoren vil kul og naturgas fortrænge en væsentlig andel af olien. Tilbage er derfor transportsektoren og spørgsmålet om, hvorledes indenlandske eller andre forsyningssikre brændsler kan reducere andelen af importeret olie til transportformål. En øget forsyningssikkerhed inden for transportsektoren opnås allerede ved gennemførelsen af varmeplanen. I opvarmingssektoren vil der ske en reduktion i anvendelsen af let fyringsolie, som i praksis er det samme produkt som dieselolie. En større andel af dieselolien fra Nordsøolien vil derfor være til rådighed til transportformål.

Men yderligere initiativer vil være nødvendige. Vi kan regne med en vis produktion af LPG, flydende gas, i forbindelse med naturgassens indførelse. Det kan anvendes i gasdrevne biler, sådan som det allerede sker i dag. Elektrificering af DSBs hovedlinjer vil flytte et olieforbrug over på kul eller eventuelt senere uran, men vi kan med hensyn til

en yderligere udvikling imidlertid næppe regne med, at elbilen får et teknologisk og økonomisk gennembrud i dette århundrede.

Tilbage er så muligheden for at omdanne enten naturgas, kul eller biomasse til flydende brændsel. Denne omdannelse kan ske enten til metanol, til etanol, som det sker i Brasilien, eller direkte til benzin. Den sidste mulighed, som er under udvikling i disse år, og som f. eks. New Zealand satser kraftigt på, er særlig interessant, fordi den syntetiske benzin kan bruges direkte. For metanolens vedkommende er der derimod – sådan som det også fremgår af bemærkningerne til SFs forslag – tale om op til 15 pct. tilsætning til raffinaderibenzin. Derfor kan metanolen altså kun give en vis oliebesparelse.

De tekniske og økonomiske forhold omkring disse problemer kræver en ganske nøje vurdering. Det er ligeledes påkrævet at foretage en vurdering af en tilpasning til naturgasprojektet med hensyn til de mængder, der er, ikke mindst af hensyn til sæsonvariationerne. Det er umiddelbart en besnærende tanke at lade en metanol- eller benzinproduktion foregå om sommeren, hvor naturgasafsætningen til opvarmingsformål jo er meget begrænset eller minimal. Men her er spørgsmålet, om der er økonomi i at bygge en fabrik til 200–300 mill. kr., som ligger stille halvdelen af året.

Alle disse spørgsmål bør undersøges, og vi vil i energiministeriet fortsætte vores bestræbelser på disse felter. Jeg finder i denne sammenhæng, at dette forslag til folketingsbeslutning med sin begrænsede fokusering på metanol er for snævert og kan virke hæmmende på mulighederne for at finde den samlet set bedste løsning, men vi vil da selvfølgelig gerne også under udvalgsarbejdet drøfte disse sager videre.

Jytte Hilden (S):

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg synes, det er vigtigt, at SF tager dette spørgsmål op. Når det er sagt, vil jeg også sige, at folketinget allerede har vedtaget første fase af naturgasprojektet, som skal starte pr. 1. oktober 1984, hvor der skal aftages 2,5 mia m³ naturgas pr. år. Det er også vigtigt i den sammenhæng at sige, at der er indgået en aftale om opstart i Sønderjylland mellem D.O.N.G. A/S og Naturgas Syd, men de seneste skøn tyder på, at der er meget mere gas

[Jytte Hilden]

end først antaget, der er større forekomster. Folketinget har her overvejet en spredning til Midt- og Nordjylland, og jeg skal da også nævne, at vi i socialdemokratiet i vores arbejdsprogram har ønsket denne yderligere spredning, og det må være her, SFs forslag kommer ind.

Generelt vil vi sige, at vi synes, det er en god idé at bruge naturgas til et eller andet, som man kan putte i motorer, det vil sige til en eller anden form for fremstilling af flydende brændstof. SF foreslår nu en produktion af metanol ud fra naturgas, og det er jo noget, som energiministeren har været inde på, der foregår forsøg med i Sverige og Norge, og mange i denne sal – så få der måtte være – ved måske også, at energiministeren kører rundt med træsprit i sin tank, det er det folkelige ord for metanol.

Spørgsmålet er, hvorfor SF stopper dér, hvor de rent faktisk stopper, og siger: vi har naturgas, det laver vi metanol af. Sagen er jo den, at man kan gå videre og ligefrem lave benzin, ja, man kan anvende processen at lave kul til metanol og til benzin. Så mit spørgsmål til SF må delvis være, hvorfor man stopper, hvor man rent faktisk stopper.

SF er inde på, at der er nogle miljøproblemer som løses i forbindelse med brugen af metanol til blanding med benzin, bl. a. kan man undgå blytilsætning. Men hvad man ikke har med, i hvert fald i det, jeg har læst mig frem til, som er blevet beskrevet, er, at der selvfølgelig, havde jeg nær sagt, opstår nye miljøproblemer, idet en øget anvendelse af metanol vil give øgede problemer med aldehyd og specielt formaldehyd, som vil kræve nogle særlige foranstaltninger. Vi løser altså måske én form for miljøproblemer, men skaber til gengæld nogle andre. Det betyder dog ikke, at jeg ikke synes, at blyproblemet er stort.

Jeg vil også sige, at SF ikke er inde på i det, der er beskrevet, at hvis man skal bruge så store mængder metanol til blanding som op til 15 pct., så er der også tale om, at der skal ske en tilsætning af isobutanol, som ikke kan fremstilles ud fra naturgas, og som derfor muligvis ville blive den begrænsende faktor. Alle disse ting er ikke nævnt.

Jeg synes som sagt, at det, SF lægger frem, er spændende, men jeg synes, at det er nok så spændende at trække frem, at vi netop i disse dage har hørt, at et dansk firma, nemlig

Haldor Topsøe, har fået tilsagn fra EF om penge fra kulforskningsprogrammet. Det, der er pointen i det, er, at man vil gå fra processen med metanol og videre til benzin. Vi kender godt teknologisk den proces, som man i mange år har brugt, men det er det sidste trin, som er spændende, for det, som Topsøe og andre – og her er et dansk firma altså oppe mod nogle af verdens største firmaer – vil prøve, er en ny proces, en ny type teknologi, en ny type omdannelse, som oven i købet vil give benzin med et højere oktantal, og på den måde kommer vi også ud over blyproblemet. Jeg synes, det er vældig opløftende at se, at et dansk firma er med i fronten. Firmaet har også gjort sig bemærket på andre områder med hensyn til fremstilling af ammoniak på verdensbasis. Jeg ser i det projekt, som jeg her har omtalt, nogle meget vidtrækkende energipolitiske og industrielle aspekter.

Jeg vil også lige nævne, at der i Nordisk Råd ligger et medlemsforslag om fremstilling af alternativt brændstof. Det drejer sig mestendels om metanol. Der er ikke taget stilling til det, men det er klart, at lige så vel som det er vigtigt at få penge fra EF, fra Fællesskaberne, lige så vel vil det være vigtigt i denne sammenhæng at få penge fra nordiske investeringskilder. Det vil sige, at en opprioritering af det nordiske aspekt måtte være en god idé.

Mine afsluttende bemærkninger skal være, at tingene på mange måder er i gang og oven i købet meget godt i gang herhjemme. Socialdemokratiet har sympati for den fornuftige tale, der er i at kigge på energiforbruget også inden for eksportsektoren, men vi mener nok, at et så gigantisk projekt som at bruge 10 pct. af naturgassen til at erstatte 15 pct. af motorbenzinen på én måde er for stort et projekt, på en anden måde rent faktisk er for indskrænket. Som en kuriositet kan jeg nævne – jeg har prøvet at regne på det – at skulle vi fremstille al dansk benzin af naturgas, så skulle vi bruge 6 mia m³. Det være blot sagt til dem, der også i dag har været lidt i tvivl om, hvorvidt vi kan bruge den naturgas, som vi rent faktisk har.

Enggaard (V):

Det forslag til beslutning, som SF har lagt frem, om at etablere metanolproduktion ud fra naturgas, er selvsagt interessant, men man

[Enggaard]

må ikke af det forledes til at tro, at det er en splinterny tanke. Det er jo ting, som man har kunnet læse om i de senere år, og hvor der sker en gradvis udvikling, og hvor vi for hver dag får en øget viden med hensyn til mulighederne teknisk og økonomisk for, at det kan lade sig gøre.

Venstre synes, at det principielt kan være rigtigt at interessere sig for denne sag, fordi det vil være en god ting, hvis man kan omdanne naturgas til metanol. Efter vores mening bør man ikke standse dér, men gå videre til benzin som det ønskelige produkt, man kunne få ud af dele af de ressourcer af naturgas, som findes på det danske område. Det ville klart medvirke til at øge forsynings-sikkerheden, og derfor er der et positivt perspektiv i den side af sagen. Men vi understreger, at det selvsagt bør gøres på et økonomisk rentabelt grundlag, og det tror vi egentlig også at der er mulighed for at man kan nå frem til.

Det vil derfor være en naturlig opgave for private firmaer at påtage sig, og vi er i den heldige situation, som socialdemokratiets ordfører rigtigt påpegede, at firmaet Haldor Topsøe er blandt verdens førende på området med hensyn til at omsætte naturgas til metanol og videre til benzin. Derfor er det naturligvis et område, der er meget positive perspektiver i, men hvor de tekniske og økonomiske vurderinger ikke er klar i dag, og det er det, den endelige vurdering af denne tanke vil være afhængig af.

Annelise Gottfredsen (KF):

Ja, det er da naturligvis positivt, at man beskæftiger sig med disse ting, selv om det ikke er nyt, og jeg synes også, det er interessant, hvad jeg kan se af bemærkningerne til forslaget, at SF erkender problemerne med etablering af det danske naturgasnet. SF har ikke udtrykkeligt nævnt de økonomiske vanskeligheder med hensyn til konkurrencedygtighed med andre opvarmningsformer – det diskuterede vi her i spørgetiden intenst – men det er en af de ting, som vil lægge en pind i vejen for udnyttelsen af naturgassen, i øjeblikket til metanol og videre til benzin. Vi finder det rigtigt, at man forsker i disse ting, og ser en mulighed i det, som forhåbentlig kan blive reel. Men som sagt er det nødvendigt, at det bliver økonomisk rentabelt, og vi finder, at det må foregå i private firmaers

regie at udvikle denne form for transportenergi.

Vi vil således gerne se på forslaget i udvalget, men finder ikke i øjeblikket, at det er gennemførligt.

Maisted (FP):

Ja, et øjeblik var jeg lidt i tvivl om, hvad forslagsstillerne ville med dette forslag, om de vitterlig ville støtte Topsøe i det synspunkt, at det er en fuldstændig vanvittig måde at udnytte naturgassen på at sende den ud til opvarmning af tusinder af danske hjem og opgrave landet på kryds og på tværs. Men jeg blev skuffet, da jeg kom lidt længere ind i teksten.

Jeg kan kun sige, at det er klart, at fremskridtspartiet støtter teknologiske fremskridt. Men det er jo ikke noget offentligt projekt. Hvorfor i alverden skulle staten blande sig i dette? Der er da ingen tvivl om, at Mobil og Topsøe og mange andre nok skal sørge for at få løst disse problemer. Det, det drejer sig om, er selvfølgelig, og det er dér humlen ligger, at man skal anvende naturgassen til noget fornuftigt, ikke til opvarmning, men til tekniske formål, der har en langt højere karat end bare det at bruge den til at fyre af i de små hjem. Tanken støtter vi ganske naturligt, men vi går imod, at der overhovedet kan være tale om, at det er det offentlige, der skal lave en metanolfabrik, eller hvad det er, SF havde tænkt sig. I og for sig finder jeg derfor forslaget ganske overflødig.

Der er en anden ting, der var interessant, og det var ministerens bemærkninger med hensyn til dieselolie og gas til automobilbranchen. Jeg vil godt vide, om ministeren har tænkt sig at give den betrængte automobilbranche en hjælpende hånd, om han vil støtte den private bilisme og sørge for, at der kommer en anden afgiftspolitik med hensyn til dieselolie og gas. Det kunne være interessant at høre, om det er sådan nogle planer, ministeren lige pludselig kommer med, for at prøve at støtte en privat erhvervsgren.

Lone Dybkjær (RV):

Foranlediget af de tidligere ordførere vil jeg lige komme med et par indledende bemærkninger.

Det er ligesom blevet anvendt som argument imod forslaget, at det ikke er nyt. Det synes jeg i og for sig er det positive, fordi

[Lone Dybkjær]

deri ligger, at man måske kan gå til en beslutning. Netop ved at man måske har undersøgt nogle af tingene kunne forslaget være særlig aktuelt.

Det andet er – i det lys ser jeg faktisk forslaget – spørgsmålet, om det skal være et statsforetagende eller ej. Det kan man godt tolke. Jeg vil nærmest sige, at man ikke behøver at tolke det sådan. Jeg vil godt sige, at mine bemærkninger er baseret på, at der ikke er tale om, at det skal være et statsforetagende, det tror jeg ikke ville være nogen god idé. I og med at man traf den beslutning, ville der være en række følgeforanstaltninger, som staten var nødt til at gå ind i, og det var på den baggrund, man ønskede at se spørgsmålet om etablering af metanolproduktion ud fra naturgas. Men det kan ordføreren jo nok oplyse, når han kommer herop. Jeg vil gerne sige, at de bemærkninger, som jeg kommer til nu, altså skal ses i lyset af, at jeg ikke mener, at det bør være et statsforetagende, men at jeg heller ikke har læst lovforslaget, som at det skulle være et statsforetagende.

Jeg mener, det er vigtigt, at vi får et sådant forslag frem til diskussion. Jeg tror, at vi er nødt til at beskæftige os meget alvorligt med at finde alternative energiformer til de nuværende transportbrændstoffer eller transportenergiformer. Vi kan ikke bare fortsætte, som om ingenting var hændt, og som om vi ikke havde haft 1970erne. Derfor synes jeg også, at man skal se positivt på det foreliggende forslag.

Jeg mener ikke, at beslutningsgrundlaget endnu er tilstrækkelig klart til, at man kan vedtage forslaget i den foreliggende form. Men jeg mener, at det er nødvendigt, at man, det vil jeg egentlig opfordre regeringen til, etablerer et beslutningsgrundlag. Jeg skal stille energiministeren det spørgsmål senere hen, når han har tid til at høre efter. Jeg mener yderligere, at det ville være ønskeligt, dersom det var en instans mere uafhængig af energiministeriet, der etablerede et sådant beslutningsgrundlag, som man eventuelt sendte til høring rundt omkring. Det er helt klart, at man sagtens kan få dette lavet, sådan at der sker en sådan sammenblanding af særinteresser, at forslaget på forhånd er jordet, og det synes jeg ville være uønskeligt.

Det undrer mig lidt, når venstres ordfører så klart kan sige, at man umiddelbart skal gå

videre fra gas/metanol til gas/benzin. Jeg mener, at en del af det beslutningsgrundlag, som vi bør etablere inden for en ret snæver tidsramme, er, om vi skal gå videre, for der sker faktisk et energitab, når man går med i den videre proces. Det er vel ikke så enkelt gennemskueligt på nuværende tidspunkt – sådan har jeg i hvert fald ikke opfattet de foreliggende oplysninger – at man kan sige, at den ene eller den anden proces er den rigtige.

Men jeg mener netop, at et udredningsarbejde, som kan gøres ret hurtigt, kunne vise, om det er den ene eller den anden form, som vil være mest hensigtsmæssig.

Jeg vil spørge ministeren nu, da han måske er lidt mere lydhør end tidligere, om ministeren er villig til at lade personer uden for ministeriet foretage en ekspertudredning, sådan at vi inden for en rimelig tidsramme kan få en afklaring af, hvad for en af de processer, gas/metanol eller gas/benzin, der vil være mest hensigtsmæssig, og også, om det rent faktisk er en realistisk mulighed at etablere en sådan virksomhed her i landet.

Jeg er helt sikker på, man allerede ihærdigt og energisk arbejder i ministeriet, men det gør man på så mange områder, og jeg tror, det kunne være nyttigt for hele arbejdsgangen, om man en gang imellem skilte nogle isolerede områder ud, som ministeriet jo ikke nødvendigvis skal have særlige forudsætninger for at arbejde med. Man bør vel ikke beskæftige sig lige detaljeret med alting i et ministerium. Man kunne lægge det et andet sted hen med henblik på at tilvejebringe et beslutningsgrundlag.

Waldorff (VS):

Det centrale i dette forslag er den miljømæssige synsvinkel og ikke så meget den energipolitiske.

Problemet blytilsætningen i benzin er et meget veldokumenteret problem. Regeringen har for nogle år siden lavet en begrænsning af blyindholdet, men man er ikke kommet et skridt videre, på trods af at der ligger meget gode oplæg fra miljøstyrelsen. Jeg kan senere komme tilbage til, hvorfor man ikke er kommet videre.

Den afgørende grund til, at vi har stor sympati for SFs forslag, er, at man får gjort noget ved blyet i benzinen, og at man – det har jeg ikke så meget forstand på; det er der

[Waldorff]

andre der har, kan jeg høre – altså dermed også undgår de aromatiske kulbrinter, som er kræftfremkaldende stoffer, og som ellers optræder i rig mængde, hvis man uden øvrige ændringer fjerner blyet fra benzinen. Det er fint.

Jeg kan ikke vurdere, hvad aldehyderne betyder, og hvordan man i øvrigt angriber sådan nogle størrelser. Men i hvert tilfælde er selve blyproblemet formentlig det allerstørste problem ved benzinudstødningen i dag.

Det er måske en lidt spøjs vinkel at tage miljøproblemet på at sige, at så går vi over til en diskussion af, hvordan vi anvender naturgassen. Det er i virkeligheden resultatet af, at regeringen ikke har villet tage det sammenstød med raffinaderierne – og det vil sige de store benzinselskaber – som det var nødvendigt at tage for at få nedsat blyindholdet i benzinen.

Det er meget veldokumenteret, at den eneste ulempe ved at gennemføre beslutningen om en nedsættelse fra de 0,40 til de 0,15 g pr. l, er de investeringer, som de store olie-selskaber må lave. Det er ærlig talt noget besynderlig noget at bruge til at bremse et i øvrigt rigtigt miljøpolitisk initiativ med.

Der kommer SFs forslag lidt bagvendt ind, for man kunne jo også sige: vores udgangspunkt må så være, at vi opstiller en række krav til produkterne, i dette tilfælde benzin, krav om sammensætning, om indholdet af forskellige stoffer og sådan noget.

Også på en anden led kan man sige, at det er et forsøg på at komme den anden vej rundt, fordi regeringen nu er så defensiv over for de multinationale selskaber – fru Annelise Gotfredsen var lidt inde på det, da hun sagde, at dette er et udtryk for, at også SF ser, at der er visse problemer med konkurrencedygtigheden i naturgassen. Det ved jeg ikke om der er – det kan man sikkert diskutere længe – men én ting er i hvert fald sikkert, og det er, at skiftende regeringer har gjort, hvad de kunne, for at det skulle blive vanskeligt at udnytte naturgassen, set ud fra det mest hensigtsmæssige energipolitiske synspunkt, samfundsmæssigt.

Når man overhovedet behøver at gå ind i overvejelser om aftageprofilen, sæsonsvingninger og sådan noget, så er det, fordi man i sit udgangspunkt har respekteret DUCs eneret til indvinding af ressourcerne i Nordsøen,

og det er selvfølgelig et fuldstændig håbløst udgangspunkt.

Det betyder ikke, at det, SF kommer og foreslår, ikke er udmærket, men det illustrerer meget godt, at det netop ikke er et energipolitisk udgangspunkt, der er styrende i planlægningen af indvindingen af de danske ressourcer. Hvis det var det, ville man ikke løbe ind i de problemer, som er blevet diskuteret i spørgetiden: om naturgassen er konkurrencedygtig over for kraftvarmen, for så ville man såmænd kunne udnytte naturgassen i decentrale kraftvarmeværker.

Alle disse diskussioner kommer humpende bagefter, fordi man nu engang har indgået et lovet kompromis med A. P. Møller om, at naturgassen nu skal aftages i det og det tempo og til den og den pris, som A. P. Møller har forlangt.

Edith Holm (KrF):

Kristeligt folkeparti er principielt positivt for et forslag, der kan nedsætte importen af benzin eller også fremme anvendelsen af dansk naturgas og samtidig få en del af blyforureningen fra bilerne til at forsvinde. Men vi synes også, at forslaget fokuserer meget på metanol. Metanol er jo et meget giftigt stof, og det kan også forvolde mange skader, bl. a. ved at trænge igennem huden og ved at blive indåndet. Metanol har også en skadelig virkning på visse gummi- og plasticsorter. Man må forudse, at der skal ske en udskiftning af visse dele i bilerne.

Man har fra Haldor Topsøe foreslået at omdanne metanol til almindelig benzin på grund af giftigheden, og denne benzin kunne man så få med et højt oktantal, så man alligevel kunne få en nedsættelse af blyforureningen. Men vi synes, der er mange uklare punkter endnu, dels metanols skadelige virkning, dels også den økonomiske rentabilitet i produktionen og mulighederne for at anvende spildvarmen, som der er talt om i forslaget. Vi mener, det bør undersøges yderligere i udvalget.

Mølgaard (DR):

Man tør vist kalde dette beslutningsforslag et frihåndstegnet projekt, et udkast til skitse til etablering af en metanolproduktion angiveligt ved opførelse af en fabrik et passende

[Mølgaard]

sted med en rimelig størrelse og gode afsætningsvilkår indbygget.

Der er masser af spørgsmålstejn at sætte ved mange påstande og udsagn i forslaget. Der er gode argumenter for projektet fremført fra forslagsstillernes side. Om de alle kan holde, kan der nok være grund til at undersøge nærmere for de interesserede, inden de kaster sig ud i projektet, hvis det ikke skal blive en gentagelse af f. eks. postterminalskandalen.

Jeg synes, den løse formulering i forslaget og den ringe grad af dokumentation i begrundelserne tyder på, at forslagstillerne også selv er opmærksomme på problemer af denne art. Jeg vil gerne anerkende dette. Jeg mener også, at det foreslåede udvalgsarbejde kan bidrage til at hjælpe på nogle af disse mangler. Jeg vil gerne udtale en betydelig velvilje over for forslaget fra retsforbundets side.

Jeg skal da også sætte en kraftig streg under, at dette ikke må tages som udtryk for, at retsforbundet ønsker statslig opførelse eller drift af en fabrik som den anførte. Er ideen fornuftig, bliver den også mest og bedst bæredygtig under privat drift. Ellers ville den blive alt for uøkonomisk, jfr. DSB, HT og tidligere den kgl. grønlandske handel og våbenarsenalet, men endnu i dag den militære klædefabrik og orlogsværftet. Statsdrift er der ikke fornøden drift i.

Men dermed være ikke sagt, at der ikke kan være brug for myndighedsengagement for eventuelt at berede vejen for en fornuftig metanolfabrikation. D.O.N.G.-kontraktforhandling er én side af sagen, afgiftspolitikken på benzinområdet er den anden, miljømyndighedernes større eller mindre interesse for blyforurening en tredje interesseflade. Alt dette kan der være grund til at kikke nøjere på.

Ministeren og den socialdemokratiske ordfører, fru Jytte Hilden, har anført yderligere områder, det er værd at have inde i overvejelserne. Vi medvirker gerne i disse ud fra en positiv indstilling til at opnå den bedst mulige energiøkonomi og det bedst mulige miljø med mindst muligt spild.

Kalnæs (SF):

Det forslag, SF er kommet med om at etablere en metanolproduktion ud fra naturgas, skal ses i det lys, at det har en hel del for-

skellige virkninger. For det første har det en miljømæssig virkning i forbindelse med bly og kulbrinter fra bilkørslen. For det andet står det i forbindelse med naturgasprojektet, som vi er i fuld gang med at etablere. For det tredje er der forsyningsikkerheden. For det fjerde er der noget økonomi i det. Man må se forslaget i sammenhæng med alle de virkninger, det har.

Jeg er enig med hr. Waldorff i, at ordførerne måske har lagt lidt mindre vægt på den miljømæssige side af sagen, end vi gør i SF. Miljøet er en væsentlig grund til, at vi synes, det var en god idé, at man standsede ved metanolproduktionen eller i hvert fald lagde op til det i første omgang.

Ved at tilsætte metanol til benzin kan man forhøje oktantal, sådan at man kan undgå blyet, og blyforureningen, som vi har i ret udstrakt grad her i landet, stammer i størst omfang fra bilkørslen. Det er noget, der navnlig har betydning for børn, som er mest følsomme over for blyforurening i luften, og derfor anser vi det for at være meget væsentligt, at man får reduceret denne blyforurening.

Det er rigtigt, at hvis man går videre fra metanol og – som nogen var inde på – producerer højoktanbenzin derfra, kan man også undgå blytilsætningen. Men så er der den anden side af sagen, som har med forurening at gøre, nemlig kulbrinterne, som er kræftfremkaldende, og som i vidt omfang kommer fra udstødningsgasserne fra benzinmotorer. De vil efter det, der foreligger af oplysninger fra teknologisk institut og fra tyske forsøg, reduceres til omkring halvdelen ved, at man bruger 15 pct. metanol i benzinen. Den fordel opnår man altså ikke ved at gå videre fra metanol til benzin.

De ting hører sammen, og der er lagt op til, at vi inden for en overskuelig fremtid skal reducere blyindholdet i benzinen. Derfor er det en væsentlig side af vores forslag, at man kan opnå denne reduktion ved at tilsætte metanol og samtidig få reduceret kulbrinterne.

Fru Jytte Hilden og flere andre var inde på, at der kunne komme problemer med aldehyder. Efter de oplysninger, vi har fået, er det ikke noget stort problem. Det er en ganske lille produktion af aldehyder, der vil være tale om, og endvidere foreligger der muligheder for rensning af udstødningsgassen,

[Kølnæs]

sådan at man kan komme uden om det problem.

Den anden side af sagen er naturgasprojektet. Både hr. Maisted og fru Lone Dybkjær var inde på, om det skulle ses som et statsligt projekt eller som et privat projekt. Jeg må sige, at vi har ikke sagt noget om den sag. Vi så gerne, at man måske lavede det som et datterselskab af D.O.N.G., eller hvad ved jeg, men vi syntes ikke, det var rimeligt at tage det med, så vi har ladet det stå åbent.

Hvorfor skal man overhovedet lave sådan et forslag? spurgte hr. Maisted. Jeg må sige, at hvis der skal laves et projekt som dette – også selv om det er et rent privat projekt – kommer det til at gribe ganske betydeligt ind i planlægningen i forbindelse med naturgas, og det kommer til at gribe ind i varmeplanlægningen, for skal det kunne forsyne os med de 15 pct. til iblanding i benzinen, er det altså 10 pct. af vores naturgas, som man kan aftage hele året igennem som grundlast.

Jeg tror nok, at skal man lave sådan en produktion, skal man køre med nogenlunde konstant produktion året igennem, for at det kan blive økonomisk. Det vil sige, at man får en konstant grundlast på 10 pct., og det vil igen sige, at så længe vi har aftalerne med A. P. Møller om at aftage naturgas i den takt, det er aftalt – vi kan jo håbe, de bliver ændret – vil det være en stor fordel, at man har sådan en grundlast.

For at det er rimeligt at bruge metanol fra et dansk naturgasnet, må man sørge for at udnytte spildvarmen derfra, og dermed kommer vi også ind i varmeplanlægningen. Derfor synes vi, det er væsentligt at få taget det op så hurtigt som muligt og få endevendt de problemer, der kan ligge i det. Jeg kan fuldt ud tilslutte mig det, fru Lone Dybkjær foreslog: at man fik igangsat et udredningsarbejde, som nøjere kan redegøre for de problemer og fordele, der kan være i sådan et projekt.

Det forsyningsikkerhedsmæssige problem ligger bl.a. i, at vi i dag ikke har tilstrækkelig produktionskapacitet på de danske raffinaderier til at forsyne hjemmemarkedet med benzin, og vi kan heller ikke producere, som det ligger nu, højoktanbenzin, så vi kan klare os uden blytilsætning.

Dér kunne man altså få lavet noget i Danmark, som kunne løse de problemer og dermed sikre os for det tilfælde, at import ude-

fra af f.eks. højoktanbenzin skulle blive afskåret. Hvis den blev afskåret, ville det betyde, at vi skulle til at sætte bly til benzinen igen, og det synes vi ville være en uheldig ting.

Efter de oplysninger, vi har, er det sådan, at det ville koste nogenlunde det samme, om man ville lave et projekt som dette til fremstilling af metanol ud fra naturgas eller man ville udbygge vores raffinaderier, sådan at de kunne fremstille højoktanbenzin. Vi synes, dette er en mere tiltalende metode.

Når vi ser på det økonomiske, skal vi fuldt ud erkende, at der er uafklarede problemer. Vi kan ikke sige med sikkerhed, hvordan økonomien vil være, og det er der næppe nogen der kan i dag. Det, vi kan sige, er, at når dette skulle træde i kraft, er vi fremme ved 1984, og da kan økonomien have ændret sig meget.

Vi kan selvfølgelig prøve at lave en prognose, men vi må erkende, at der er en hel del usikkerhedsfaktorer. Jeg vil dog mene, at det er sandsynligt, at det vil være økonomisk – og det har jeg også fået bud på andre steder fra – i 1984 at lave sådan en metanolgasproduktion. Det hænger bl.a. sammen med, at selv om naturgasprisen er koblet til olieforsyning og oliepriser rundt omkring, er den altså ikke koblet stærkere til, end at jeg tror, der er tilstrækkeligt spillerum til, at man kan lave et sådant projekt, når vi kommer frem til 1984. Men det er selvfølgelig noget af det, der først og fremmest skal tages op i et udredningsarbejde.

Det er netop det, der er det afgørende for os ved dette forslag: at der bliver afsat nogle flere ressourcer til arbejdet med dette problem.

Det blev sagt fra energiministerens side, at man var enig i intention og tanker, men at det var et lidt for hastigt projekt, og det blev sagt fra fru Jytte Hildens side, at man var sådan set fornuftigt i gang med tingene. Men det er i hvert fald min information, at godt nok er man lidt i gang, og der er netop startet projekter herhjemme, også forsøgsprojekter, med tilsætning af metanol til benzinen netop i tidsrummet mellem forslaget udarbejdelse og dets fremsættelse, men det er vores mening – og vi er blevet støttet udefra af forskellige folk i den henseende – at det er alt for lidt, der bliver afsat til det.

[Kalnæs]

Svenskerne har brugt masser af penge på området og satser i deres olieerstatningsdelegation – som det vist hedder på svensk – på, at man skal gå over til at bruge blandingsbenzin, altså 15 pct. metanol i benzin i 1984. Vesttyskland har brugt masser af energi på at prøve at gennemarbejde dette projekt, og jeg synes, det kunne se ud, som om vi er ved at sakke bagefter.

De ændringer, der skal laves på bilerne, for at det kan bruges, er jo ganske små – det er noget, der koster 200–300 kr. og kan laves på danske virksomheder – og endvidere er det sådan, at de tyske bilfabrikker har garanteret, at nye bilmodeller fra 1985 kan køre på benzin blandet med metanol uden nogen problemer.

Energiministeren (Poul Nielson):

Jeg synes, det har været en konstruktiv drøftelse. Det burde det så sandelig også være, når det næsten er bare ingeniører, der har deltaget i den. Men jeg er glad for, at vi andre også kan prøve at være med.

Jeg har ikke ret mange bemærkninger at føje til det, der er sagt. Hr. Maisted stillede mig et direkte spørgsmål om, hvorvidt dieselafgiften skulle ned, for at vi kunne få denne omlægning. Det kan jeg ikke udtale mig om. Jeg er kun minister for energien og ikke for det andet, men vi bruger jo også nu afgifterne i energipolitisk øjemed.

Det, jeg specielt mener skal fremhæves her, er, at vi forsyningssikkerhedsmæssigt vinder meget ved gennemførelsen af varmeplanlægning, fordi vi får meget dieselolie tilovers, som umiddelbart kan anvendes i transportsektoren, sådan at hvis vi går videre og får en del på benzin, en del på diesel og en del på LPG, altså gas, så får vi en sårbarhed forsyningsmæssigt på transportområdet, der er langt, langt mindre end den, vi har som udgangspunkt. Det er først og fremmest det afgørende.

Fru Lone Dybkjær spørger efter en ekspertudredning af processerne og af produktionsmulighederne foretaget uden for ministeriet. Vi benytter i energiministeriet måske mere end så mange andre steder inden for det offentlige i meget udstrakt grad hjælp uden for huset i forbindelse med de mange forskellige opgaver, vi skal løse. Hele behandlingen af f.eks. Haldor Topsøes projekt

sker jo med bistand udefra og sker som et forskningsprojekt, der vurderes først og fremmest i en EF-forskningsstils-kudssammenhæng osv. Det er altså ikke energiministeriet, der sidder og nørkler på den sag, og sådan er det med alle de andre forskningsprojekter i øvrigt, at de køres og vurderes af forskellige udefra kommende sagkyndige grupper, og at styringen af dem også er lagt ud til forskellige styregrupper, der sidder med fornøden ekspertise.

Med hensyn til den videre håndtering af det, sådan som jeg ser det, skal vi altså først have EF-støtten endeligt i hus til vurderingen af denne proces, og så skal vi arbejde videre for i nordisk sammenhæng at få videre afklaret mulighederne for et egentligt fælles projekt.

Jeg vil godt sige, at alternativ anvendelse af naturgas i høj grad har at gøre med forekomster, som er meget store, og som i øvrigt er vanskelige at afsætte rentabelt på grund af forekomsternes geografiske beliggenhed. Her mener jeg nok, at der er et fantastisk interessant perspektiv, når man ser på Nordkalot-samarbejdet imellem de nordiske lande. Vi er med i det samarbejde, og processer som dem, vi taler om her, med omformning af naturgas til det ene eller det andet i et eller flere trin, er noget, der i den forbindelse ville tiltrække sig meget stor opmærksomhed. Det er først og fremmest dér, jeg ser mulighederne.

Endelig til hr. Kalnæs om miljøfordelene. Jeg mener nok, det er rigtigt at give stor vægt til den del af ideen i forslaget, men netop derfor har jeg også syntes, at der var en idé i selv at være engageret i det praktiske forsøg, som er sat i gang.

Jeg skal sige om det – og det er til hr. Maisted og andre – at det jo er et forsøg her i Danmark, som er sat i værk fuldstændig på et privat firmas initiativ, og det synes jeg er en glimrende tanke, at man har gjort det. I det hele taget vil jeg nok sige, at jeg finder en diskussion på det her tidspunkt om, hvorvidt den videre udformning af disse ideer, der nu er lagt frem, og som har været drøftet her, skal ske i den ene eller den anden regie, er en debat, som vi slet ikke behøver at tage hul på nu her. Vi skal passe på ikke at få nervøse trækninger, hver gang et eller andet nyt forslag kommer frem, og på forhånd grave os ned i nogle huller, placeret på hver sin side af en skillelinje: skal det nu være stats-

[Energiministeren]

ligt eller ikke? Lad os se på problemerne og så tage diskussionen om, hvordan det organiseres, bagefter.

Hvad problemerne angår, mener jeg altså ikke, at vi er langt nok til på det begrænsede grundlag at drage konklusioner nu. Vi må se, hvordan det udvikler sig.

Kalnæs (SF):

Jeg vil godt stille energiministeren to spørgsmål, der ikke blev tid til her i første omgang, og som energiministeren ikke gik ind på i svaret, selv om et af problemerne i hvert fald var rejst i første omgang.

Det ene er det, som energiministeren var inde på, nemlig samarbejde med andre lande inden for dette område. Netop de meget store norske naturgasforekomster kan lede hen til, at dette med fremstilling af metanol ud fra naturgas og eventuelt videre til benzin er noget, der kommer til at tage et ganske betydeligt omfang på et eller andet tidspunkt i fremtiden.

Jeg synes nok, det er meget lidt, vi har satset på det herhjemme. Når vi sammenligner med, hvad der er satset på det i Tyskland og i Sverige, så er vi saktet langt bagefter. Så vidt jeg har forstået det, er der faktisk sat meget få penge af fra statslig side til at gå ind i et sådant forsøgsarbejde, og jeg synes nok, det var rimeligt at satse noget mere fra den side, så det ikke kun er private firmaer, der skal gå ind i det; det er da godt, de gør det. Mit spørgsmål er, om man ikke fra energiministerens side vil sætte flere penge af på dette område.

Den anden ting, jeg ville spørge om, er i forbindelse med varmeplanlægningen og anvendelsen af naturgas og kraftvarme, for jeg synes ikke, der er nogen tvivl om, at der er en udvikling i gang, som bevirker, at man flere og flere steder rundt omkring prøver på at få lavet en forsyning med kraftvarme også i områder, hvor man oprindeligt havde planlagt at der skulle forsynes med naturgas.

Det betyder – medmindre man bruger tvang, og det er vores bestemte holdning i SF, at man selv skal finde ud af i kommunerne, hvordan man skal lave den varmesforsyning – at der nemt kunne blive problemer med at afsætte naturgassen til opvarmning. Det betyder, at der er brug for at finde på andre og også bedre ting at bruge den til.

Det er klart, man kan udvide det område, hvor man bruger naturgassen, ved at føre nettet længere ud. Det bliver noget med, at man fører det ud i områder, hvor det ikke er så hensigtsmæssigt at bruge den reelt, sådan at det er en nødløsning. Jeg synes nok, at industrielle formål, hvor en væsentlig del af naturgassen kunne bruges på en fornuftig måde, måtte være noget, der var værd at satse på netop for at sikre, at man ikke kommer i klemme med at få brugt naturgassen på en fornuftig måde.

Energiministeren (Poul Nielson):

Lad mig for det første sige, at det ikke er så mærkeligt, at det først er nu, en debat om disse ting – alternativ anvendelse af naturgassen i en videre forarbejdning – egentlig kommer til diskussion, for det er jo ret nyt i Danmark, at vi har sikre formodninger om forekomster af en i denne sammenhæng interessant størrelsesorden.

Vi har til gengæld en virksomhed, som efter alt at dømme vil kunne bidrage med meget gode løsninger teknologisk. Denne virksomhed er med, når man skal fordele en pulje af forskningsmidler, som vi også har tilskyndet til kan tilgå denne virksomhed netop til en udvikling af processer, som, specielt hvad det angår, som vi diskuterer i dag, vil være af interesse.

Jeg har ikke mulighed for her at svare hr. Kalnæs, at vi kan satse mange flere penge på dette, for vi har ikke så mange forskningspenge, og vi har afvejet ganske nøje med henblik på at anvende dem sådan, at det giver resultater i forhold til de energipolitiske mål, vi har. Hvis vi virkelig fik en klar fornemmelse af, at der var egentlige overskudsmængder af naturgas i Danmark, så ville vi kunne se på en sådan petrokemisk anvendelse med andre øjne, end vi kan nu. Der er ikke så meget for meget, at vi har frit slag. Jeg vil pege på, at vi ved naturgasanvendelsen også skal prioritere varigheden af den forsyningssikkerhed, vi skaber gennem anlægget af systemet. Det er jo noget, der helst skal holde så mange år som muligt forsyningsmæssigt. Det er en ganske væsentlig faktor at tage hensyn til.

Det bringer mig ind på det næste spørgsmål, hr. Kalnæs rejste om anvendelsen i øvrigt af gassen. Jeg har tidligere i dag beskrevet udviklingen, hvorefter kraftvarme-udbyg-

[Energiministeren]

ningen kommer til at dække lidt mere af energiforsyningen, end man tidligere gik ud fra. Naturgasprojektet kommer til at ligge lidt længere ude, men den udvikling, der har været, har givet det en forbedret rentabilitet.

Vi vil også helst undgå den meget faste styring med tilslutningspligt osv., men der er en samlet helhed, som ud fra en forsynings-sikkerhedsbetragtning må tillægges stor vægt. Derfor kan vi ikke hoppe op og falde ned på de grundlæggende forudsætninger, som planlægningen bygger på.

Jeg vil sige afslutningsvis, at jeg tror ikke, der bliver problemer med at afsætte naturgassen. Alene ønsket fra Midt- og Nordjylland om så hurtigt som muligt at bygge op også dér illustrerer jo, at man ønsker denne til opvarmning og i øvrigt som energikilde til mange forskellige industriformål. Det, vi taler om, er en anvendelse af naturgas, der ligger ud over det, der er planlagt i vores varmforsyningsarbejde. Hvorvidt der vil være nok til, at vi rentabelt kan gå i gang med den slags produktioner, der er tale om her, det mener jeg ikke der er grundlag for at vi kan sige noget om nu, men vi er altså parate til at undersøge spørgsmålet.

Maisted (FP):

Jeg synes ikke, ministeren skal have lov til at blive ved med at fremføre de påstande. Fordi socialdemokrater, der har et flertal i Midtjylland, ønsker, at naturgassen skal føres derop, er det ikke dermed bevist, at det er en god idé at føre naturgas op i Midtjylland.

Energiministeren (Poul Nielson):

Hvis mine udmærkede partifæller et eller andet sted har et standpunkt, så gør det bestemt ikke standpunktet ringere. I øvrigt vil jeg føje til, at de er jo ikke de eneste, der mener det. Man kan ikke slutte modsætningsvis fra den stilling, som hr. Maisteds partifæller tager rundt omkring, alene fordi der – heldigvis – ikke er så mange af dem.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

○ Det gør vi skam heller ikke. Vi tilslutter os f. eks. Haldor Topsøe, som meget klart har illustreret, at udnyttelsen af naturgas til opvarmningsformål er galimatias. Rent ud sagt har Haldor Topsøe sagt, det er galimatias at

anvende det produkt til opvarmning. Det er såmænd ikke for at støtte fremskridtspartiet. Ministeren støtter sig til socialdemokrater, der har flertal i et eller andet amtsråd eller i en eller anden kommune, og slutter deraf, at så er det genialt at anvende naturgas.

(Kort bemærkning).

Energiministeren (Poul Nielson):

Graden af galimatias er jo noget, vi kan diskutere længe, men om man anvender naturgassen ved at afbrænde den til opvarmning, eller om man først omdanner den til metanol og eventuelt derefter til benzin og så afbrænder den til transportformål, det kan jeg ikke se skulle gøre graden af galimatias særlig forskellig.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Der bliver ikke mange flere korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Ja men det er netop det, der er problemet, at ministeren ikke kan se, at når man har et fint produkt som naturgas, som man nemt kan komme til at forædle, så skal man anvende det til en sådan proces og ikke til en simpel forbrændingsproces, hvortil man kan bruge kul fra et kraftvarmeværk og føre vand ud. Eller forbrugerne kunne eksempelvis selv tænkes at begynde igen at købe kul og koks, fordi olie er blevet for dyrt at afbrænde. Man kunne altså anvende brændstoffer med en ringere værdi end det langt mere værdifulde produkt, der hedder naturgas.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til det energipolitiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om boykot af økonomiske aktiviteter m. v. i Den sydafrikanske Republik

[Af Steen Folke (VS) og Anne Grete Holmsgård (VS)].

(Beslutningsforslag nr. B 20. Fremsat 21/10 80).

Sammen med denne sag foretoges den sidste på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om stop for indkøb af kul fra Den sydafrikanske Republik.

[Af Steen Folke (VS), Hanne Engberg (SF) og Bolvig (RV)].

(Beslutningsforslag nr. B 35. Fremsat 5/11 80).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

VS' forslag er identisk med partiets to tidligere forslag, hvoraf det seneste var genstand for første behandling i februar i år. Regeringens holdning til forslaget er uændret. Vi finder fortsat ikke, at der er grundlag for at bryde med den hidtidige linje, hvor vi sammen med de øvrige nordiske lande på en række af de områder, forslaget vedrører, allerede har rettet en række henstillinger til dansk erhvervsliv, kultur- og sportssammen slutninger m. m. om at bringe deres forbindelser med Sydafrika til ophør.

Dette er som bekendt sket på baggrund af folketingets beslutning af 26. maj 1978, hvori folketinget blandt andet tilsluttede sig det fællesnordiske handlingsprogram mod Sydafrika fra marts måned samme år. På grundlag af de drøftelser, som har fundet sted i forbindelse med vedtagelse af dette program og dets iværksættelse, er det ikke realistisk at forvente, at de øvrige nordiske lande for tiden vil gå længere.

Mere vidtgående foranstaltninger over for Sydafrika må have hjemmel i vedtagelser i FNs sikkerhedsråd eller i andre omfattende

og bindende internationale aftaler, således at der bliver tale om en virkelig effektiv international sanktionspolitik. De hidtidige nordiske vedtagelser har overvejende haft karakter af en konkret udtrykt afstandtagen fra den sydafrikanske apartheidpolitik. Det er på denne baggrund, skiftende danske regeringer er gået ind for og mange gange har opfordret til, at FNs sikkerhedsråd træffer beslutning om effektive økonomiske sanktioner over for Sydafrika i henhold til FNs pagt. Men det er også på denne baggrund, regeringen må gå imod isolerede danske indgreb. Jeg vil gerne sige, at det er regeringens klare holdning, at det internationale pres mod Sydafrika må opretholdes, og ikke blot opretholdes, men øges for at få regimet til at forstå, at apartheidsystemet må afvikles.

Det andet forslag til folketingsbeslutning afviger ikke afgørende fra det, som forslagsstillerne fremsatte den 6. december 1979. Det eneste nye element er, at regeringen nu også opfordres til:

»at aftale en forpligtende plan med elskaberne, som over en kort årrække nedtrapper kulimporten fra Sydafrika til nul.«

Regeringen har, som forslagsstillerne anfører, gentagne gange opfordret elværkerne til om muligt at købe kul andet sted end i Sydafrika. Disse henstillinger står fortsat ved magt. Der er ikke i den forløbne tid sket nogen udvikling, som kunne tilsige en ændring i regeringens grundlæggende holdning til dette spørgsmål, som er i overensstemmelse med skiftende regeringer gennem årene.

Der er regelmæssige drøftelser med elværkerne om kulforsyningssituationen inden for rammerne af det kulforsyningsudvalg, regeringen har nedsat, og det er vort indtryk, at elskaberne bestræber sig på at følge opfordringen til om muligt at indkøbe kul andre steder end i Sydafrika.

Såvel de akutte problemer omkring kul- og olieforsyningen som de mere langsigtede forsyningsproblemer indvirker naturligvis på kulmarkedet. I løbet af en kortere årrække har elværkerne omstillet produktionen fra ca. 20 pct. til ca. 80 pct. kulfyring, og Danmark er nu den næststørste kunde på det internationale marked for kul til brug i kraftværker. Kun Frankrig er en større importør. Der forudses både her i landet og i andre industrilande en betydelig stigning i behovet for kul-